

Lovforslag nr. L 120. Fremsat den 29. november 2000 af socialministeren (Henrik Dam Kristensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Præcisering af anciennitetsprincippet)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 944 af 16. oktober 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 12, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:
»I kommuner med pasningsgaranti svarende

til eller gunstigere end § 15 a, anses anciennitetsprincippet for opfyldt ved anvisning af pladser indtil barnets skolestart.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for lovforslaget

Ved ikrafttrædelsen af lov om social service den 1. juli 1998 blev reglerne om optagelse i dagtilbud til børn ændret, så optagelse i dagtilbud ikke længere sker efter en behovsvurdering, men efter et anciennitetsprincip.

Baggrunden for ændringen af optagelsesreglerne var, at der gennem en årrække i nogle kommuner var problemer med, at børn af arbejdsløse forældre ikke kun måtte vente længere, men reelt var udelukket fra at få en plads, hvilket var i strid med bistandslovens bestemmelser.

Formålet med at ændre optagelsesreglerne var at sikre alle børn lige mulighed for at blive optaget i de offentlige dagtilbud.

Efter ændringen beslutter kommunen, om barnets anciennitet beregnes efter barnets alder eller ansøgningstidspunkt. Det grundlæggende i anciennitetsprincippet er, at alle børn har lige mulighed for at få en plads i et dagtilbud. Anciennitetsprincippet kan dog fraviges efter en selvstændig og konkret vurdering, hvis et barn af sociale eller pædagogiske grunde har et særligt behov for en plads, eller hvis der i særlige tilfælde er et akut behov for en plads i et dagtilbud.

Anciennitetsprincippet handler om den rækkefølge, børn skal tilbydes plads i et dagtilbud i kommunen, idet barnet skal anvises plads efter dets placering på ventelisten. Inden for anciennitetsprincippets rammer træffer kommunen afgørelse om den konkrete fordeling af pladserne i de enkelte dagtilbud.

Flere kommuner finder det vanskeligt at håndtere anciennitetsprincippet, der er blevet opfattet som om, at forældrene med anciennitetsprincippet har ret til en plads i ét bestemt dagtilbud til deres barn efter barnets anciennitet.

Der har været rejst kritik af anciennitetsprincippets manglende fleksibilitet i relation til spørgsmålet om fordelingen af børnene, herunder om søskendes mulighed for at komme i samme dagtilbud m.v.

En kommune har pasningsgaranti efter § 15 a, hvis

den har truffet beslutning om, at kommunen er forpligtet til inden for faste tidsfrister at tilbyde en plads i et dagtilbud efter lovens §§ 9-11 til alle børn i alderen over 26 uger og indtil barnets skolestart. Socialministeren har fastsat bestemmelser om frister for anvisning af pladser i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1166 af 29. december 1999 om forældrebetaling for ophold i dagtilbud til børn.

Af aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi for 2001 fremgår det bl.a., at der skal tages initiativ til en justering af regelsættet om optagelse i dagtilbud, så kommuner med en pasningsgaranti efter reglerne i servicelovens § 15 a ikke er omfattet af anciennitetsprincippet ved optagelse af børn i dagtilbud. Dette skyldes, at kravet om optagelse efter anciennitet må anses for opfyldt, når kommunen har en sådan pasningsgaranti.

Det bemærkes, at antallet af kommuner med en pasningsgaranti efter servicelovens § 15 a er stigende, og det må forventes, at hovedparten af landets kommuner vil have indført en sådan pasningsgaranti inden for de kommende år.

En undersøgelse fra Kommunernes Landsforening marts 2000 viser, at 196 kommuner (71 procent) i år 2000 har en form for pasningsgaranti for alle børn under 10 år. Antallet af kommuner med pasningsgaranti for aldersgruppen 0 - 5 år er steget fra 188 kommuner (68 procent) i 1997 til 208 kommuner (76 procent) i 2000. Heraf har 173 kommuner pasningsgaranti efter § 15 a i år 2000.

I en kommune med pasningsgaranti svarende til eller gunstigere end § 15 a vil alle børn inden skolestart kunne tilbydes en plads i et dagtilbud i kommunen, men ikke nødvendigvis i det primært ønskede dagtilbud. Anciennitetsprincippet sikrer børn lige mulighed for at blive optaget i et dagtilbud i kommunen, og dette hensyn vil være tilgodeset i kommuner med pasningsgaranti, og princippet er derfor opfyldt ved anvisning af pladser. Derfor kan der ses bort fra anciennitetsprincippet i disse kommuner for så vidt angår børn under skolealderen.

Lovforslagets indhold

Det foreslås, at i kommuner, der har en pasningsgaranti svarende til eller gunstigere end lovens § 15 a, anses anciennitetsprincippet ved anvistning af plads i dagtilbud til børn inden skolestart for opfyldt. At en kommune har pasningsgaranti efter § 15 a vil sige, at kommunen er forpligtet til inden for faste tidsfrister at tilbyde en plads i et dagtilbud efter lovens §§ 9-11 til alle børn i alderen over 26 uger og indtil barnets skolestart, jf. bemærkningerne til § 1. Socialministeren har fastsat bestemmelser om frister for anvistning af pladser i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1166 af 29. december 1999 om forældrebetaling for ophold i dagtilbud til børn.

Efter forslaget er kommuner med en pasningsgaranti, der svarer til pasningsgarantien efter § 15 a eller anden garanti, som er mere gunstig for forældrene end § 15 a-garantien, ikke forpligtet til samtidig at anvende anciennitetsprincippet ved anvistning af pladser i dagtilbud indtil barnets skolestart. Kommunen kan herefter inden for de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger herunder lighedsprincippet tilrettelægge kommunens konkrete anvistning af pladser.

Kommuner uden pasningsgaranti svarende til § 15 a, skal fortsat anvise pladser efter anciennitet.

Formålet med forslaget er at gøre optagelsesreglerne mere fleksible, således at der i kommuner, der har pasningsgaranti efter lovens § 15 a, sikres mulighed for en mere hensigtsmæssig fordeling af pladserne i dagtilbudene. Forslaget gælder i overensstemmelse med § 15 a for børn indtil barnets skolestart.

Med forslagets præcisering vil kommuner med pasningsgaranti have større mulighed for at sikre en hensigtsmæssig konkret fordeling af de enkelte børn fx sikre søskende plads i samme dagtilbud. Endvidere vil forslaget medvirke til at sikre gode muligheder for inden for anciennitetsprincippets rammer at varetage individuelle sociale hensyn og fleksibilitet i administrationen.

Da forslaget alene vedrører kommuner med pasningsgaranti svarende til eller gunstigere end § 15 a er det i disse kommuner sikret, at alle børn indtil skolestart får tilbudt en plads. Anciennitetsprincippet er således opfyldt ved, at alle børn får lige mulighed for at få en plads. Samtidig undgås fortsat, at særlige grupper af forældre fx ledige bliver diskrimineret ved anvistning af pladser.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Økonomiske, administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Høring

Lovforslaget har været til høring hos Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Pædagogisk Medhjælper Forbund (PMF), Forbundet af Offentligt Ansatte (FOA), Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Landsforeningen af forældre til børn i daginstitutioner (FOLA), Kommunernes Landsforening (KL), Københavns og Frederiksberg Kommune, Socialchefforeningen, Børne- og Kulturchefforeningen, Amtsrådsforeningen i Danmark, Finansministeriet, Indenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Den Sociale Ankestyrelse, Børnerådet og Det Centrale Handicapråd.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser / Mindreudgifter	Negative konsekvenser / Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	-	-
Administrative konsekvenser for stats, kommuner og amtskommuner	-	-
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	-	-

F. t. l. vedr. social service

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	-	-
Miljømæssige konsekvenser	-	-
Administrative konsekvenser for borgerne	-	-
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Efter gældende regler er alle kommuner omfattet af anciennitetsprincippet ved anvisning af pladser i dagtilbud til børn. Det foreslås, at i kommuner med en pasningsgaranti svarende til eller gunstigere end servicelovens § 15 a, anses anciennitetsprincippet for opfyldt ved anvisning af pladser indtil barnets skolestart.

En pasningsgaranti efter § 15 a forudsætter, at kommunen har truffet en politisk beslutning om at anvise pladser i dagtilbud til alle børn i alderen 26 uger og indtil skolestart efter de nærmere fastsatte tidsfrister, jf. Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1166 af 29. december 1999 om forældrebetaling for ophold i dagtilbud.

Der skelnes mellem to optagelsessituationer: Plads i forlængelse af barsel og andre situationer.

Forældre, der søger om plads i direkte forlængelse af den maksimale barsels- og fædreorlovperiode på 26 uger, skal have tilbudt en plads senest 4 uger efter udløb af den maksimale barsel- og fædreorlovperiode, det vil sige, senest når barnet er 30 uger. Kommunen fastsætter i denne forbindelse en ansøgningsfrist. Hvis forældrene overskrider denne frist, kan kommunen rykke det tidspunkt, hvor den skal tilbyde en plads, med en periode der svarer til forældrenes overskridelse af ansøgningsfristen. Barnet skal dog være sikret en plads senest 3 måneder efter udløb af den

maksimale barsels- og fædreorlovperiode, når forældrene søger under orlovsperioden. I andre situationer skal kommunen tilbyde plads senest 3 måneder efter ansøgningstidspunktet.

Den foreslåede ændring vil medføre, at anvisning af pladser efter anciennitetsprincippet indtil barnets skolestart alene gælder i kommuner uden pasningsgaranti.

Den konkrete anvisning kan således tilrettelægges mere fleksibelt inden for lovens rammer. Disse kommuner får bedre mulighed for at udfylde lovens rammer med egne regler for den konkrete fordeling af pladser.

Har kommunen en pasningsgaranti, der er gunstigere for ansøgerne end pasningsgarantien efter § 15 a, anses anciennitetsprincippet også for opfyldt. Kommunen kan herefter fastsætte egne regler om den konkrete fordeling af pladser.

Såfremt kommunen bryder eller beslutter at ophæve en pasningsgaranti efter servicelovens § 15 a, skal kommunen herefter anvise pladser efter anciennitetsprincippet.

For børn, der er startet i skolen, skal anvisning af pladser i alle kommuner fortsat ske efter anciennitet.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 12. Kommunen træffer afgørelse om optagelse i et dagtilbud. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Kommunen kan bestemme, at selvejende daginstitutioner efter § 9 og puljeordninger efter § 11 ikke er omfattet af 1. pkt.

Stk. 2. Anvisning af pladser sker efter anciennitet.

Stk. 3. Anvisning efter anciennitet kan dog fraviges, hvis et barn af sociale eller pædagogiske grunde har et særligt behov for en plads i et dagtilbud.

Stk. 4. ...

Stk. 5. ...

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 944 af 16. oktober 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 12, *stk. 2*, indsættes som 2. pkt.:

»I kommuner med pasningsgaranti svarende til eller gunstigere end § 15 a, anses anciennitetsprincippet for opfyldt ved anvisning af pladser indtil barnets skolestart.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til lovforslag nr. L 120. Skriftlig fremsættelse (29. november 2000)

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Præcisering af anciennitetsprincippet)
(Lovforslag nr. L 120)

Lovforslaget er en opfølgning af aftalen om kommunernes økonomi for år 2001.

Der stilles forslag om, at i kommuner, der har en pasningsgaranti svarende til eller gunstigere end lovens § 15 a, anses anciennitetsprincippet ved anvisning af plads i dagtilbud til børn inden skolestart for opfyldt. At en kommune har pasningsgaranti efter § 15 a vil sige, at kommunen er forpligtet til inden for faste tidsfrister at tilbyde en plads i et dagtilbud efter lovens §§ 9-11 til alle børn i alderen over 26 uger og indtil barnets skolestart.

Formålet med forslaget er at gøre optagelsesreglerne mere fleksible, således at der i kommuner, der har pasningsgaranti efter lovens § 15 a, sikres mulighed for en mere hensigtsmæssig fordeling af pladserne i dagtilbudene. Forslaget gælder i overensstemmelse med § 15 a for børn indtil barnets skolestart.

Lovforslaget skønnes ikke at ville medføre offentlige merudgifter.

De økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget skal forhandles med de kommunale parter.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.